

SENMANARI POPULAR, HUMORISTICH Y LITERARI

DONARÀ UNA LLISSÓ CADA DISSAPTE

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de Fontanella, núm. 5, entresol, 1.ª; Barcelona

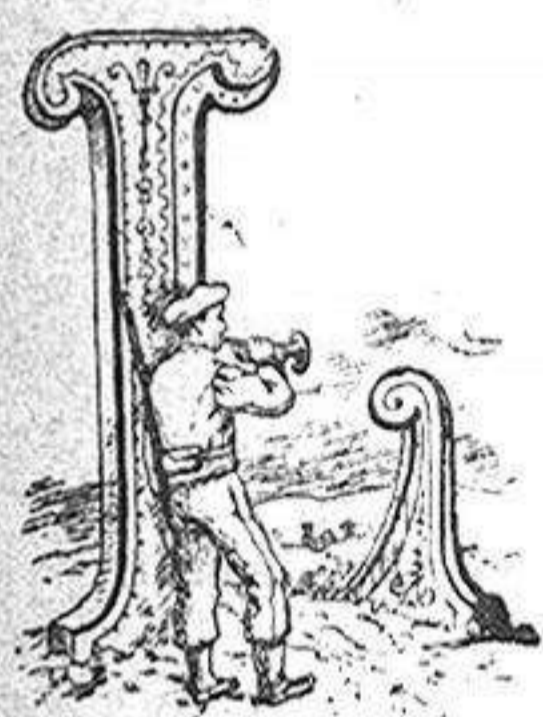

Número solt 5 céntims. —♦— Atrassats 10 céntims.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona: semestre, 2 ps. un any, 3 ps.—Fora: semestre, 2'50 ps. un any, 4 ps.

NADAL DE SANCH

A historia patria tenia fins ara son *Corpus de sanch*, d' avuy endavant tindrà també un *Nadal de sanch*, un Nadal trist, un Nadal de dol; lo Nadal del any 1898.

Lo caràcter espanyol, es típic, no té comparació ab cap més; alegre sempre, fins sas propias desventuras canta; ab una copa d' aiguardent y

una guitarra, ne té prou per olvidar desdixas passadas; es capás fins de posar lo *R. I. P.* de sa tomba, dins de la revoltosa estructura d' una jota. Recordo que als vuits días del misteriós naufragi del "Reina Regent" los cegos, pels carrers, narraban aquellas horribles escenas al compás d' una mazurka estafalaria.

Mes á pesar d' aquest caràcter alegre, que prompte oblida lo que nerviosament l' impressiona, aquest Nadal serà trist com un fossar, fret com un cadavre.

En centenars d' ascons ahont antes y en anys passats, tanta broma 's feya, y tant se disfrutava, hi haurá tan sols aquest any, recorts de dol, vapors de sanch, plors y llágrimas, caras tristas, ulls humits, dolors y planys.

L' avi recordarà 'l nef, robust y fornit, que vegé un jorn, dos anys enrera, desapareixer de casa, á quals portas may mes ha trucat, y 'ls brassos oberts del pobre vellet sols ensopegarán ab la brisa gelada de la nit de Nadal....

La mare, veurá entre la boirosa recordansa de la memoria, tots los desvels y sofriments soferts ab resignació per aquell fill, descans de sa casa y bácul de son pare, que jau en llit de mort, lluny, molt lluny de casa, y ni 'l Nadal ab sas galas y ab sa festa, podrá umplir lo lloch en que 'l fill s' assentava al ascó, lloch vuit, trist, esfareidor....

L' esposa, rodejada d' un parell de nins rossos com un fil d' or que, vestidets de negre, jugan per la llar, ¡quina alegría voleu que tinga, la pobra! ¡quina malvasia millor, que la que á dolls vessa de sos ulls, vermells com la sanch que las urpas de la mort ha fet brotar de son cor!....

¡Malehida guerra, malehidas possessions!

Nadal de sanch es aquest Nadal; no toqueu las panderetas, feu que callin los ferrets, no repiqueu las castanyolas, no canteu cansons, no conteu ron-

dallas, lo vi que 's quedi á la bota, 'ls turrans que se 'ls quedi 'l turroner, calleu, que 'l pobre repatriat, sech, groch, fret, tuberculós, reb la visita del Fill de Deu, l' última que li farà.... ¡fins al cel!

¡Ploreu, espartanas espanyolas, que la *missa del gall* serà enguany, de difunts, la casulla serà negra, com vostre dolor!

¡Fillas de Girona, germanas dels del Bruch, ploureu llágrimas de sanch!

Vostres fills, pares ó esposos, no tornarán may més á cantar alegres la nit de Nadal, y si tornan.... ¡ay, com tornan! ¡si no venen.... per un may mes!

¡Trista nit, nit de dolor! ¡Quánts mártirs de son deber faltarán enguany, á la voreta del foch, quénts orfes plorarán sentadets al ascó!

Y... y encara aquest Nadal, poguessiu, sino entonar cants d' alegría, al menys himnes al honor patri... pero ni aixó podeu fer.

La sanch dels vostres ha sigut infructuosa, y la

bandera que juraren no s' alsarà valenta sobre sa tomba anónima; esbossinada 'ls ha servit de mortalla; sos cossos no tornarán may mes á casa, pro sa bandera, no's dibuixará tampoch may més sobre 'l blau y hermós cel de nostras islas.

¡Tot perdut! No hi estavau acostumadas, vosaltres, germanas d' Agustina d' Aragó y de María Pita, ¿veritat que no?

¡Tot perdut! ¡Nadal de sanch! no toqueu las panderetas, no repiqueu las castanyolas, feu que callin los ferrets.....

Vostres fills de cos present, reclaman silenci; l' inmensitat de la desgracia demana quietut; lo sagrat de la mort exigeix repós.

¡Reseu, reseau per los que 'ls altres Nadals reyan á casa, y ara no hi serán may més.....!

Y no olvideu en tota vostra vida lo Nadal de sanch de 1898.—ROGER DE LLURIA.

23 de desembre de 1898.

FINIS HISPANIÆ

Apa, Quisso, al clot; que ja no serveixes per res

CATALANISTAS Y CARLINS

A *Nació Catalana*, en son núm. 19, nos dona son parer sobre aquella fulla extraordinària, que publicarem fa casi un mes, comparant nostre Regionalisme y lo dels catalanistas. La llealtat y franquesa 'ns guiará á nosaltres y esperem que aixís podrém treure l' aygua clara sobre eixa cuestió entre 'l regionalisme y los partits, tan embrollada fins avuy.

Y tinguis en compte l' objecte de nostra campanya. No es pas, com creu *La Nació*, sorprendre á catalanistas ignocents y atreuerlos á nostre camp. Aixó may. Precisament nosaltres creyem, com tots los catalanistas, que lo regionalisme es una *escola social* y per lo tant, molt per sobre dels *partits polítics*, tal com sonan avuy eixas paraulas. Nostre objecte es precisar lo regionalisme carlí, convéner als catalanistas que som tant, ó més radicals que ells, fer veurer la falsa base del regionalisme federal, combatre (per més que s' hi oposi la censura) aqueix regionalisme crepuscular é hipòcrita d' en Polavieja, y com á consecuencia, acabar ab tantas invectivas contra de nosaltres (1), y ser en endevant, com pertoca á dos germans d' idees: veritables amichs y no, com fins avuy, contradirnos sens tó ni só, *andándonos por las ramas*, ó per dirho en catalá, *sucant*.... fora de tintó.

Aixís, donchs, com cap carlí ha somniat en que en Brañas es passés á nostre camp, á pesar de sas simpatias envers nosaltres, aixís tampoch hem pensat may en que 'ls catalanistas fessin confessions carlistas. Posar en son punt lo regionalisme dels partits: aqueix, y cap més, es nostre objecte.

* *

Duas faltas troba *La Nació* en aquella comparació entre nostre regionalisme y lo dels catalanistas. "La primera es arreglar las Bases de Manresa á son gust, posantlas per l' ordre que li han vingut bé, retallantlas y allargantlas..." Y ho vol probar ab los següents extrems:

"Las Bases de Manresa tractan avants de tot del Poder Central; los carlins en son manifest nos lo posan al darrer terme." Cuestió de lloch que en res altera 'l resultat. Y consti que no alterarem eix ordre sens més ni més; seguint aquella regla que 'ns diu que s' ha de comensar per lo primer y per lo fácil y d' aquí pujar á lo darrer y difícil, comensarem, com en Brañas, per lo municipi y la comarca, que son anteriors á la Regió y al Estat y menos complicadas que ells. No obstant, repeteixo que aixó no fa ni fum; es cuestió de gust, no cuestió de regionalisme; per lo tant no 'n parlém més.

"Un programa tant compendiat com lo de Manresa, pert can no se 'l publica al peu de la lletra." Ho hagerem fet, sacrificant altres treballs, si totes las Bases de Manresa parlessin de regionalisme; pro no es aixís: las Bases 2.ª, part de la 8.ª, 15.ª, 16.ª y part de la 17.ª res tenen que veurer ab lo regionalisme. Per xó no las copiarem, y las que ho foren, las posarem ab tan pocas paraulas com poguerem. No obstant, repetim lo dit, aixó tampoch es de la essencia de la cuestió.

"L' apartat n.º 8 no consta en las Bases de Manresa"; part d' ell consta en la Base 9.ª que admet un poder executiu, que podria ser (y era avants) la Diputació General de Catalunya. Lo demés del apartat esta en la "Doctrina Catalanista" (plana 28) aprobada per la Junta Permanent de la *Unió Catalanista* y per lo tant, document oficial.

Las Bases 2.ª y 16.ª ja he dit que res tenen que veurer ab lo regionalisme; seran, si 's vol, consecuencias necessarias, res més. La Base 6.ª no esta retallada; s' hi haurá fixat poch. La primera meytat esta en lo n.º 5; lo demés, part en lo n.º 6 y part en lo 10. Ni una lletra hi falta. De la Base 8.ª sols hi falta "que lo president y vispresident de la Audiencia seran nombrats per las Cortes" cosa que admetem, com á consecuencia de la autonomia.

(1) Com la de que no eram regionalistas per no determinar qui convocaria las Cortes catalanas, sens pensar lo senyor Prats que, com que tampoch han determinat aixó los catalanistas, resulta que ells tampoch seran regionalistas.

Aqueixa primera dificultat, donchs, es cosa molt accidental á nostre cuestió. Passém á la segona.

* *

"La 2.ª... es que, no trobant prou categóricas afirmacions en los documents oficials del carlisme, han acudit als documents de propaganda.... que no tenen més autoritat que la de opinions particulars."

Permetim *La Nació* que li diga que no está en lo cert, puig es inexacte que los manifestos de D. Carlos son "l' únich programa oficial que 'l carlisme té." L' *acta política*, la *Protesta de la minoria carlista*, lo *Pensament del Duch de Madrid* y tants d' altres, son programa oficial y no son firmats per D. Carlos.

Y lo que ha dit Lo MESTRE TITAS, té tanta forza com si fos oficial. 1.er Perque es una aplicació á Catalunya del regionalisme que oficialment defensém los carlins. Y si oficial es lo principi, oficials son las consecuencias. 2.^{on} Perque nostre Manifest fou alabat pel "Correo Español" Gaceta oficial dels carlins. 3.er Per la votació unánime dels carlistas catalans que han alabat totes nostres conclusions, sense una excepció. 4.^{rt} Perque, si bé es veritat que hi ha trosos d' en Mella, l' Aparisi y en Cerralbo, etz..... son de cuan en Mella parlá de nostre Programa al *Congrés*, de cuan l' Aparisi era *secretari* de D. Carlos y de cuan en Cerralbo escrigué l' *Acta política*, document oficial.

Baix eixa base, esperem que *La Nació*, cumplint sa promesa, nos ará veurer las "diferencias esencialissimas" y hasta accidentals (que ni aqueixas hi veig jo) que separan al regionalisme carlí del regionalisme catalanista.

* *

Y pera que veigi nostra bona fe (1), sápigua que no serém nosaltres los que dissimularém aqueixa falta dels carlins catalans en ocupar-se ben poch de la cuestió regionalista. No obstant hem d' advertir que ni en lo camp catalanista hi ha regionalistas tan propagandistas com en Mella, en Cerralbo, en Eneas; que nosaltres, gent práctica, fem ressaltar més lo del día: la legitimitat y la rel·ligió en la primera guerra, la cuestió política en la darrera y avuy la cuestió social, es dir, lo regionalisme; que aquest *olvido* de molts carlins en aqueixa cuestió, res té que veurer en si som ó no regionalistas, en fi, que també 'ls catalanistas ignoravan del tot nostre Programa, lo qual res tindria que veurer, pro si que, ignorantlo, se n' ocupés tant á la lleugera el senyor Prats, com reconegué ell mateix, parlant ab un amich nostre y quals paraulas no copiarem, per no ocuparnos de cuestiones petites y personals.

Avuy no hi ha més cuestiones que la següent: ¿Quina diferencia essencial hi ha entre las *Bases de Manresa* y lo regionalisme carlí, que está sintetisat en lo Manifest de Lo MESTRE TITAS?

Per nosaltres cap. *La Nació Catalana* ja 'ns dirá ab franquesa las que hi veu.

VALCARLOS.

(1) Tenim varias cartas que alguns regionalistas del camp de Tarragona y Girona enviaren á *La Nació*, sobre aquesta cuestió; y en vista de que ella no las insertava, nos enviaren copia. No las hem publicadas, á pesar d' afavorirnos, perque 's veigi nostra bona fe en eixa disputa.

HILARE EPIGRAMMA ad Jesum recenter natum

Poesía dedicada als que saben de llatinorum

Est mea, Señori, vos divertire voluntas
Dum flauteta, mea carmina pauca sonat.
Musa meam trempet, volo nam cantare, guitarram
Quos volo versetos, ut refileare pugam.
Inspirate meis subito de monte carmina
Vocibus, et lyram deixet Apollo mihi,
Ut cantare pugam nato Domino Neno.
Est Galilea tibi populos ditxosa petitis,
Quem Bethlem dicunt atque cabaña pobre;
Intra cabañam istam pollinus cum bobo magno
Pro fame tristis noctes pasabat bramans,
Huc arribavit portans magnifica puella
Infantem Jesum viscera dintra sua.
Huic sponsus erat fusterus, nomine Joseph,
Pobretus quidem, sed fidelis, justus et almus,
Quam, quia posadas clausas invenerat omnes,
Intra cabañetam la retirare fecit.
Mentres que algunas Joseph buscat alegre pallas,
Ut luego dintre foccum accendat et faciat;
Mentres que galetum componit de una cañeta,
Ut de la carabassa, vinum xumare queat;
Mentres que algunas, que es melodia, lletras

Modulat et cantat et saltat, brincare facit.
Dintra cabañetam Maria sola sen entrat
Atque Deum genibus flexa gemensque pregat;
Ast cum majori Dominum fervore pregabatur,
Lux magna de caelo subito fulgit ibi:
Cucurrit Joseph, cum vidit toꝝ maravella,
Ne tota se cremet la pobre casa timens,
Dumque per esclatxas radios splendoris aguaitat,
Enlluhernatus quasi cœcusque lo pobre quedat;
Cumque spantatus portentum tale mirabat,
Orando stabat sponsa Maria sua.
Post tandem infantem bonicum, com una rosa,
Tremolando vidit pro magno, que habebat freto,
Ipsa Nenum lacrimis Maria cubrire volebat,
Ast deerant drapi illastima quina fuit!
Entre los seus brassos Noyetum cupit et tenet,
Mentres que in aere cœlitus reflat cœtus,
Gloria inexcelsis sigat ubique Deo.
Quod cum audissent pastores desde la pleta,
Endormiscati quamvis ¿qué cosa es esta? cridan.
Angelus apparens, pastores, canite, dicit
Atque alegra voce indigne corda date.
In Bethleem Juda nata est la vostra alegría
Currite, pastores, ut videatis eam.
Hinc subito brincant pastores, atque llañañas
Ex oculis trahunt, y la semarra prenen,
Encenen teyas ipsi cum rabadanis,
Atque lluminariis tota la plebe micat;
Tota cum xiuletis multis montaña ressonat
Riallas magnas, xarraque multa movent:
Fins etiam gossi caudetas tunc remanentes,
Saltantes monstrant tots la alegríam suam.
Fugant castrati, caprae, multoni, ovellae;
Anelli brincant et cabridets idem.
Com si dies esset, gorrioni valde reñlant,
Et de nidis surtit tota la casa suis.
Tunc pastores læti alto de monte devallunt
Et per garrotxas gatsara magna movent;
Hinc alius flocat al aire altas gambadas,
Atque tocate camas á la raguera facit;
La rodona alii vallant atque revallant
Et cum xarrada, que caiga, tots la parlan;
Castañoletas repicant, que es maravella;
Habilitatem totam trahens quisque suam.
Guitarronetam etiam, mandurriam cum flaviolo
Et tamborino pastor simplex alegre sonat.
Si algunum esbarserum trobat et panxa ficatur
In pede, xuclat et non aturatur,
Encara que correndo trossum de camiseta xiquet;
Fandilletas matris petiti et xiqueti agafant,
Et sic agafati contenti sequuntur eam
Iam saltant alii barrancum, nec sen adonant;
Et com si essent aquilae tota la tropa volat,
Nulla audita in toto contienda seu riña camino
Bulla fuit totum, totumque tarumba fuit.
Tota ad Bethleem arribat pastorica tropa volando
Atque agenollati van adorare Nenum:
Las grandes, que Pueri ximplesas aquells li dirían
Simplices pastores joh! ¿quis memorare potest?
¿Que sou bonicus! los uns ¡ay mala penca! li dihent,
¿Qué goig que feu! ¡ay xicus! exclamant.
Noyetum iste besat, barbæque pelotis
Pobretum punxans le sumicare facit:
Basbetam li tocat ille, ridetque puerulus,
Manusque agafans alius, utrique valenter rident;
Iam intrant alii tal-la, tal-lara canentes,
Nec dessunt gitanæ, que mirabiliter saliant,
Ipse infans, quanvis freto tremolaret alegrus,
Illos mirando, la rialleta facit.
Qua forma poterat cametas inde movendo
Atque manus, omnibus gratias ipse dabat.
Tunc offerebant gallinas, pavos atque caponos
Añellos, pollos, atque mixanta cosas.
Tantum portabat pastor unusquisque viandam
Ut de prompto fuit tota la casa plena.
Cum vidisset Joseph tantos hinc inde regalos,
Gambadas magnas brincaque multa facit.
Pastores posquam pasarunt tota la tarde
Sarronumque et botam optime escurrarunt
Sen ixen fora ac viridem acampata per hervam
Magnas tal-laras tota caterva facit.
Alsant botellas, xarricant, que es maravella,
Perque cum llangonisis molt bene trago cadit.
Postquam manjarunt omnes et trago biberunt,
A casa sen tornan, jam properante die.
Et ergo, Señori, que escoltatis attentis,
Ne vos apurem, carmina acabo mea.

H2

DORAC

DORAC

PETRUS SÚCA-MUYA.

HISTORICH

Un liberal me deya l' altre día
que, quan aná á Venecia temps passat,
se li va ocorre visitá á Don Carlos,
Qui atent y amable ab ell havia estat.
Creyant que nostre R.... s' equivocava,
va dirli: ¿Sab que jo no so carlí?
Y respongué Don Carlos: No m' importa
ets espanyol y aixó ja 'm basta á mí.
Ben clá 'm digué fá días en Bassols:
—Don Carlos vol á tots los espanyols.

JOAN J. VIZA.

DE ESPIRITISME

Carta desclosa

Al germà .: Miquel Vives, capatàs de la brigada espiritista de Tarrassa

A pochs días que vaig enterarme de la seva asquerosa fulla de propaganda espiritista, repartida entre 'ls tarrassenchs, qu' enclou tants disbarats com lletres. Verdaderament sembla mentida que tantas necedats pugan sortir del cap d'un home, pro vamos, ja s' explica ab la següent confessió de lliberal y de revolucionari en aquestas paraulas: "Yo no celebro

hoy (29 septiembre) mi fiesta onomástica..... sino que hoy recuerdo la gran revolución del año 1868. Por la conmemoración de aquella fecha, se hace todos los años fiesta en mi casa, fiesta de alegría, fiesta de fraternidad, ya que aquella revolución nos trajo reformas, las cuales nos han llevado libertades que nunca hubiéramos disfrutado...." ¿Ahont son las llibertats que 'ns ha portat l' actual régimen nascut en la Revolució?

Si confón la falsa llibertat ab la verdadera, allavors li dono la rahó. Perque es cert que 'ls homes sense conciencia y tots cuants volen borrar del Decalch lo sext y seté manament han trobat lo que buscavan en lo programa lliberal, l' immoralitat y el robo.

Y aixís no es d' extranyar que los seguidores de tan funest sistema fassin en poch temps colossals fortunas, aixecant suntuosos edificis y grans fábricas, y lo trevallador se mori de gana explotat per lo govern y 'ls seus partidaris. Lo lliberalisme ab los seus perversos principis ha lograt també desterrar del pensament humá la noció de Deu, y fingint hipócritament que afavoria á la Religió, ha procurat lo progrés de las societats secretas y de todas las demás sectas (protestantisme, espiritisme, etc.), y ab la cooperació d' aquestas ha fet encarnissada guerra á Jesucrist y á sa Iglesia. Pro ¡ay! ja s' acostá el día dels comptes, prompte sonará en el Relotje de la Providencia l' hora de la Regeneració de nostra Patria per aquell Senyor antimasónich y martell de la Revolució.

Segurament deu alabar vosté al actual govern de la Revolució, perque 'ns ha portat aquesta immoralitat y ateisme imperants. Ben clar ho manifesta quan ensalsa en lo seu discurs las obras "de aquellos sabios y eminentes filósofos" com per exemple Kant, Fichte, Hegel y demás panteístas, lliberals per excelencia.

Las següents paraulas, propias solament d' un fanátich espiritista no puch passarlas per alt: "En las sesiones, diu, que celebramos todos los domingos en el centro espiritista de Tarrasa se comunican espíritus en sus diferentes estados de felicidad ó de remordimiento, á veces recibimos encargos hechos con toda vehemencia para que vayamos á encontrar á sus familias para decirles lo que ellos nos encargan...." Home, vosté hi podría fer un negoci ab aquesta comunicació d' esperits; no 's pensi que vulga dir que 'n fassi anissats ó ratafia, ó que 'ls vengui á la fassina. Cá, un altre negoci més net; podría posar una agencia ab la seva corresponent red telefónica, y venint los encárrechs d' ultratumba podrían pagarse á un bon preu, y fer pagar un tant per paraula si venen per telefonema. Creguim, jo ho probaria si 'm trobés al seu puesto, y no dupto que li dará més bon resultat que receptor l' homeopatía. Pro, més avall del seu discurs, ja veig que diu que no hi faria carrera en aquellas paraulas: "¿Cómo podemos cumplir semejantes encargos, si nos tomarian por locos?" Y es clar que li pendrían; perque, vaja, per emparrarse aquestas garrofas es necessari dormir molt fort. Tot aixó ja li fa dir l' experiència, perque probablement, tot fent de recader d' ultratumba, algún aixirit l' ha escarmentat tirantli algún trasto entre cap y orelas. ¡Y haver de fer córrer tan sovint l' árnica, no dona!

Sobre lo que diu que l' espiritisme no té per patró y protector á Satanás, ha de saber que 'ls fundadors de tal secta en el sigle XVII basaren la seva teoria en lo principi de Ficino, sacerdot renegat del sigle XV, gran adulador del immoral Platón á qui cali-

ficaba de sant y profeta, cual principi diu aixó: "es un axioma que cada home está baix la protecció del dimoni, qui ajuda á tots aquells que 's posan baix lo seu protectorat" y d' aquest modo comensá la secta espiritista. Los mateixos quefes del protestantisme, sectaris d' aquells temps, s' alaban de tenir comunicacions ab Satanás: aixís ho afirma Lutero y Luviglió, que diu que se li apareixia en forma de fantasma blanch ó negre per treurel d' algún apuro.

No sigui tonto, deixis de tantas ilusions y ximplerias com fa sortir en lo seu asquerós paperot; treguis aquestas sébas y caborias del cap, de si anirá al eos d' un rey, ó d' un gos, ó d' un plata y oro, ó d' un caball, etc. en l' altre mon, segons del modo com s' hagi portat en la terra. Pensi que lo seu germá: Voltaire ab lo seu crit de "Guerra al Infame" morí veyent fracassadas las sévas pretencions de destruir l' Iglesia Católica, y sofrí l' agonía dels réprobos revolcantse com un condemnat y menjantse sos propis excrements, com atestiguan los seus partidaris.

Y cuydado ab negar l' existencia del infern, com fa en lo seu asquerós escrit; no vulgui ser menos que l' esmentat pare de la moderna impietat, qui creya ab las penas eternas, y á aquest fi tenia sempre avisat á un sacerdot y varias vegadas se confessá y retractá de sos errors per por d' una mort próxima, puig continuament sentia en sa conciencia lo remordiment y l' aménassa de la justicia divina. Y no 's posi per res l' august nom de Lleó XIII á la boca per apoyar que no existeix aquest lloch de tormentos eternos, perque nostre venerable Papa es el que, regneixent la poderosa influencia de Satanás en la humanitat, ha prescrit á tot lo Clero qu' invoqués l' auxilli del Cel ab aquellas oracions que 's diuhen després de la Missa resada.

Y prou, perque si volgués refutar todas las heretjias y blasfemias del seu *desaquietat* discurs, tindria feyna per rato. Per lo que 's veu, los espiritistas fan com los gentils, se forjan un Deu adecuát á las sévas concupiscencias y capritjos, y sense justicia. Acabo recomenantli que en lloch de representar, ab aquella germana: del carrer de la Fontvella, la logia de Tarrassa en ciertas reuniones masónicas, mediti bé per lo mal camí que va, y pensi que lo que no han conseguit Voltaire, Lutero, la rassa lliberal y demás corifeos de l' impietat, no ho conseguirá pas vosté: y l' Iglesia Católica sempre existirá, perque no pot faltar la promesa del seu Fundador: "Et portæ inferi non prævalebunt adversus Eam."

UN QUIDAM.

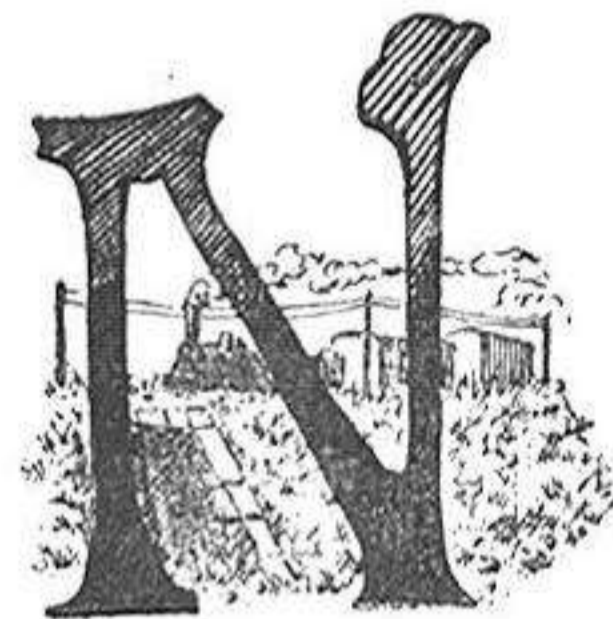
LAS MIL Y UNA VISITAS que avuy crech se farán al Sr. Titas

¿Pró qué 's aquest tribull?... Ja l' antessala s' ha omplert de gom á gom, y per l' escala personas veig á centas que 's volen obrir pas ab crits y empentas.... ¿Qué tindrà 'l senyor Titas? ¿qué li passa, que avuy l' aula talment sembla una plassa? ¿Qué vol, per qué s' enfila aquell trapella pe'ls balcons del carrer de Fontanella? ¿Qué busca aquell nap buf que desde fora ab los seus ulls devóra tot lo que té al devant?... Poiter de l' aula, escolti una paraula: ¿qué 's que s' ha mort lo Mestre ó be sa esposa?... —¡Qué 't patollas! ¡beneyt! ¡Com si fos cosa del altre mon!... Cad' any, á la vigilia de Nadal veig que 'l Mestre y la familia reben als que han volgut felicitarlos, fent vots per la vinguda de Don Carlos.... —¡Y cad' any la gent entra á dins l' escola, movent tanta tabola? —Aném á pams: de fressa poca ó molta sempre se 'n fá; pró com avuy cap volta n' havian fet, perque tampoch hi havia lo motiu que 'ls engresca en aquest día. —¿Que pudé s' ha sabut per telegrama que ha caygut lo govern d' aquella dama, ó d' un modo oficial aré 's publica que Don Carlos abdica? —No tanto ni tampoco: las visitas innombrables que avuy té 'l senyor Tita no 's deuen als brahols que fa la fera, quan vensuda regeix y 's desespera, ni tampoch obeheixen als *canards* que uns quans pillos espargeixen; lo de la abdicació es una enganyifa. L' únich de que aquí 's parla es de la rifa: com qu' en ella ha posat lo senyor Mestre, qui no pot pe' l' cancell, per la finestra logra éntar, hi hasta algún s' hi arrossega, per saber si te sort ó si te pega. Si 'ls deixebles hi van ab tant deliri,

es perque molts pateixen lo martiri d' estar sempre de baixa, perque may han pogut omplir la caixa; y com que 'l senyor Mestre 'ls té promés que 'ls donará dos duros si 'n treu tres, aquesta multitut aquí s' aboca per veure cadascú lo que li toca. —Pro, los vostés, carlins, ¿qué 's lo que pensan deixant las rifas.... ¿en quin día 's llensan al camp, ja que avuy tots, tothom desitja que 's cambihi 'l govern com una mitja ó com la pell de serp.... d'iguim ¿qué opina, qué es lo que determina aquell Senyor que tant l' Espanya anyora? aquell Senyó 'ns ha dit qu' encara no es hora, y 'l refrán diu: *Per Pasqua y per Nadal l' ovella en son corral.*

CARLOS RIUBROGENT.

LOS CARLINS Y SOS DETRACTORS

No es estrany, que després de lo que passa á nostra desgraciada patria, encare hi hagi caps calents que no puguin sentir parlar dels carlins? Per tot passarian, hasta per súbdits de Mac-Kinley, antes de permetre, si avuy día encare estés á la seva má, que Don Carlos

fes neteja de tota la porqueria lliberal.

Pro lo que sembla mentida, es veurer á honradas personas com se sulfuran al sentir á dir que lo partit carlista es la única abdicació que tenim. Defestan als partits conservadó y fusionista, perque nos han portat la deshonra y ruina; no tenen confiansa ab los prohoms republicans y los tractan de ambiciosos, perque á causa de volguer tots ser jefes fan impossible el triunfo de la república y sembran grans discordias entre 'ls seus partidaris, demostrant ab tal proceder que si tornés á implantarse tal forma de govern seria una segona edició, corretgida y aumentada, de aquella *olla de grills* batejada per algún tranquil ab lo nom de LA GLORIOSA.

Si 'ls pregunteu dels carlins us contestarán desseguida: que han arruinat l' Espanya ab guerras civils (com si no tinguessim nosaltres iguals drets que 'ls republicans y alfonsins de defensar ab las armas nosteras ideals), que robaren y assassinaren, que si guanyavan farian tancar salons de balls, cafés, teatros y que 'ls farian anar per forsa á l' iglesia, y aixó ho contestan á un ó més carlins que cada día si molt convé jugarán al tresillo ó á la manilla ab ells y als qui farian cualsevol favor, fiantlosi interessos, sens por de perdrels, confiansa que no tenen á la major part dels de contrarias ideas, perque si algú los ha estafat no es pas cap bon carlí; y ab tot y aixó al parlar de carlins sembla que parlin de fieras, sens tenir en compte que may els han fet cap mal, al contrari, que tots los que ells tractan ó tenen coneixensa los aprecian y no poden menos de dir, son *uns bons xicots*.

Si tots los carlins que coneixeu, salvo raras excepcions, veyeu que son homes de bé ¿per qué los temeuh tant? ¿Qué diriau d' ells, si aixís com casi tots los que omplen los presidis son republicans y lliberals y no poden sentir parlar de capellans, fossin carlins?

Y per fi, á pesar de que en tota guerra no faltan may pillets que hi van per fer de las sévas, las poblacions més carlistas d' Espanya son las que durant més temps estigueren en son poder, lo que prova que no feyan las atrocitats que s' els imputan, puig del contrari foren las que més aborrirían al partit carlí.

¿Y quin es lo partit que conté homes tant virtuosos com aquest, que antes de apostatá de sas ideals han preferit morir de miseria, despreciant lo reconeixement dels seus galons ó empleos que sels oferia? ¡Quina diferencia entre aquest noble procedí y el de aquells que cada día *cambian de camisa* per poguer obtení una bona breva! ¡Quina diferencia entre aquest procedí y el de aquells republicans que deyan fora quintas y redencions militars y *fuera galones* y quan foren al poder feren pagar 500 duros per redimí del servey militar y arrencavan los galons dels verdaders militars per posársels ells que no ho havian sigut may!

Hora es ja de que lo poble es despertí, que compari, y que ab tota imparcialitat fassi justicia als carlins, que son los únichs espanyols capassos de regenerá nostra desgraciada patria.

JOAN BTA. PRAT.

Los Jesuitas, en Polavieja y en Nocedal

HISTÒRIKH

s cosa sapiguda que, en casi todas las iglesias, hi ha alguna d' aquestas donas, ó bruixas, que en lloch de oir cada dia una, dugas, y hasta tres missas, segons sigan las ocupacions domèstiques de cada un, es passen tot lo sant dematí d' un banch al altre de la iglesia, ab los rosaris á las mans que no sempre *passan*, y ab [la] qua de l' ull miran qui entra y qui surt, qui 's confessa y qui no 's confessa, y casi es saben de memoria las devocions de cada parroquia y á quin

sant encomana l'ànima en *zutano* y en *menguano*; ab qui 's confessa aquest, aquell si hi passa mitja hora, etc., etc., etc.

A aquesta peste de donas, los que 'ns *dihém* y *fem* de catòlics y *ho som*, gracias al Senyor, las califiquem ab lo gráfich nom de: *beatas farineras*.

Per desgracia, encara que en menor escala, passa igual en l' *ordre masculí*. Hi ha cada gata-maula que canta el Credo. Y encare que, com he dit, son poch, aquests *ratas de sagristia* tenen una llengua pitjor que la de las *beatas farineras*.

Aném al assumpto y tinguinho present los Jesuitas, no de Barcelona, puig lo cas me va passar, fa poch dias, en una capital de provincia no catalana.

Estaba jo en casa de uns parents meus de la ciutat de Z..... quan va anunciarse la visita de un d' aquests *ratas de sagristia* (segons me digué després mon cosí) qui, després de recullir una limosna per un pobre, malalt, viuado y ab set criaturas, comensá á parlar de cosas mil, mentres nosaltres sopavam ab tota la familia del meu parent, acabant per dir que mossen A, era carlista, mossen B, era integrista, mossen C, nocedalista, els carmelitas no s' havian ficat may en política y que, per últim, sabia de bona tinta que 'ls jesuitas s' havian llensat de cap al camp..... polaviejista.

Mon cosí, que ja li coneixia la flaca de fer corre la llengua, li digué:

—Home, ja podeu dir clá que ho sabeu per ells mateixos, perque, sent ficat tot lo dia allí, be ho sabreu de sobras.

—Tant com aixó, no; pro vaja, ho sé de cert. Fins sé que en Polavieja y en Nocedal, apoyats decididament pe 'ls jesuitas, celebraren una detinguda conferencia ab Donya..... pero en Nocedal no 's volia tragar l' article 11 de la Constitució. Prou en Polavieja feya esforços, pero en Nocedal *erre* que *erre* ab aquell article.

—Y donchs ¿quin paper hi representavan los jesuitas sobre l' article 11?

—Ja veurá, ja veurá. Los jesuitas son molt bons, fant molt bé á la societat, son insustituibles, pero tenen una particularitat; fant com el gat de casa.

—¡Home, home! ¿y aixís goseu parlar dels que, ab tanta llarguesa us ajudan á menjar á vos y á vostra pobra germana?

—Vosté no m' ha entés, senyor Lluís.

—Espliqueus més clar, donchs.

—Vull dir, senyor Lluís, que 'ls jesuitas fan com el gat, es quedan sempre á casa. Ja veurá. Quan els inquilinos marxan de una casa, el gat no 's mou, y s' amaga. Quan arriban els nous inquilinos, el gat treu el caparró y guayta, y pega una corredissa, passa volant pel seu costat y s' amaga á un altre lloch. L' endemá, vinga un altre corredissa menos rápida, y aixís ho fá fins que ja ab tota seguretat pot *alternar* ab la nova familia. D' aquesta manera, el gat está sempre bé ab los amos de la casa y aixís sempre se la campa qu' es un gust. Donchs, aquesta es la política dels jesuitas. ¿Que puja 'l papé de 'n Pau? donchs, corredissa per devant de casa en Pau. ¿Que té probabilitats en Pere? donchs, fem el tatos per devant de casa en Pere. ¿Que ara en Polavieja y en Nocedal, units, y galantejats pel poder moderador, y sonant la flauta regionalista, teren més ó menos (ó cap) probabilitats de ser poder? donchs, femlos una *pirueta* y visca la Regent. Y aixís, ells sempre

UN NADAL ALEGRE

En Sam ha tret favas d' olla aquest any; pro, tan debó que 'ls capons li fessin *pupa* y 'ls galls un cólich ben fort.

son amichs dels que manan; fant com el gat: estar bé ab l' amo del día.

Y al sentir aixó, jo no vaig poguer menos de ficarme á la conversa y dir:

—Donchs, jo creya que l' únich paper que 's cotissava avuy era 'l carlista.

—¿Que ho és vosté, pot ser?

—Sí.

—Donchs, ja están llestós. Fins que veigin al gat que fá una corredissa per devant de casa seva, *¡nequaquam!*

—Y ¿sab vosté que, estant en tant contacto ab els Rnts. Pares, ha fet com els sagristants ab las imatges, que 'ls tracta ab massa franquesa?

—¿Que diu...!!!

—¡Si no he dit res!

Aquí teniu un *rata de sagristia* que veu el gep als altres y no 's veu el seu, y aixó qu' está continuament á la casa de Deu qu' es ahont se veuhen més las cosas invisibles.

Inútil dir que no he cregut lo dit per aquell *rata de sagristia*, que 's passa 'l día enter fent nosa (tal volta) als jesuitas de Z..... y garlant de casa en casa lo que sent y lo que no sent; lo que veu y lo que 's pensa veure.

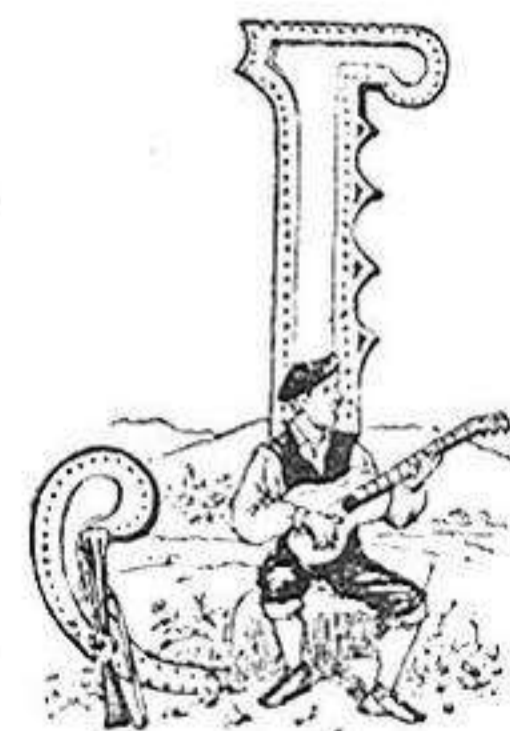
VOLTREGANÉS.

¡QU' ES HUMILT!

S' enmantella de festa tot, tot quant existeix: ¿Per qué maretta meva? expliqueume per qué. Apaga l' estelada l' aubada somriguent, y ab sos raigs d' or, la terra bonica resplandeix. Ha eixit de las negruras de nit, la blanca neu, que 's ondeja en las brancadas com fullatje d' hivern. Melosa l' auellada llensa gays refilets; mellors que Primavera avuy l' hivern 'ls té. Rivalisan las galas avuy per tot arreu. ¿Per qué maretta meva? Expliqueume per qué, Un bell Nin que ploraba he vist are á Bethlém, de rossa cabellera, y de tendres ullets. De sas carns la blancura, enfront d' ella, la neu he vist com vergonyosa s' ha fos ab un moment. Y á dintre l' establia los raigs del sol ixent, he vist com s' eclipsaban pels ulls de l' Infantet. Son plor las aus escoltan callant sos refilets, y emprenen sas voladas confosas al parer. ¿Quí es aquest Nin maretta que ha nascut á Bethlém? —No es altre que 'l Mesías. —¡Que humilt, lo Fill de Deu!

JOANET GRIPS.

PER LA PATRIA

o, senyor Titas, vinch avuy á la seva escola pera que 'm deixi exposar mas ideas regenerativas.

Després d' haver parlat l' insigne Tallafarro, ó sia en Polavieja; després d' haverse voidat los clams de la opinió del pais no polítich allá en lo celebre congrés ó assamblea de Zaragoza pels senyors que,

com en *Rossinyolet* de Barcelona (mangoneijador del districte de Vich) y l' Espinós, (que sempre figura en la Diputació) pastelejaren una especie de acorts inspirats per lo Maquiavelo de nostra terra, l' home del tupé; després dels programas admirables de regeneració exposats per los *Catalaunichs*, per en Romero, en Canalejas y 'l de la daga florentina, descendent d'

un dels més conspicuos afrancesats, y del que redactaran ara, los comicionats de la Papa de París, crech que queda ja molt poca cosa que dir.

Lo que dirá el Sr. Mateu: Jo ja soch vell y com que tinch els fills polítics molt lelos y una colla de consocios que son uns figas, tot lo pés de tants negocis y tots los mals de cap son per mí; tots cobran y no m' ho agreheixen, per lo tant, estich resolt á reduir los brevas y per mí ¡qué dimoni será! bé quedarà alguna coseta. Mentres quedi una sola provincia jo ja 'n tinch prou y el dimoni qu' estosseguí.

Que 's reventi tot ¿qué m' importa?
Y no li cápiga dupte, senyor Mestre; D. Mateu ho farà tot per sostenirse al candellero; ens donará bacallá sech, ens ficarà canyetas entre las unglas; ens lligará las cuixas ab cordas de violí, pero éll, será, impertérrit, impassible y ab cara de clávemelas aquí que no tinch butxacas, continuarà sentat á la presidencia com aquell que may ha fet cap gatada.

El país, creguim, senyor Mestre, callará, registrará sas butxacas per veure si hi té tres pelas per anar als toros ó al teatro, y si hi son (puig no estém tan mals com algú 's pensa) contestará ab una ganyota de imbecil:

—¡Y á mí qué!
Donchs, miri, lo millor remey per un poble deixat de la ma de Deu es: Que caigui del cel, per espay de 24 horas, pólvora de la classe extra, y després que ploqui cinch minuts foch.

Aquest es l' únich remey de regeneració que 's mereix un poble tan prevaricador, tan ensopit y tan lladre.....

TOFOLET.

COSAS DEL M'ON

VUY tot está subjecte á la moda; res hi ha bó si no está autorisat per sa lley capritxosa y ridícula; lo contradirla es un crim.

Las donas s' han convertit en penja-robas, hont la moda penja sas elegants creacions y sas invencions capritxosas, y 'ls homes s' han afeminat fins al increíble y lo inverossimil, y..... ¡aixís estém!

Ningú parla ab sa llengua nativa; á la presentació en diuen debut; á una originalitat, fin de siecle; á la reunió familiar, soiré; á un artista de mérit, la greant attraction; á la reunió política, meeting; á una conferencia, una interview; al tocador d' una senyora, la toilette; á un plat de caldo ab brossas, puré; á la caritat sens Deu, filantropia; al recort, souvenir; á la gent elegant del gran mon, crem-me ó hing life; y á tots per lo estúpits y tontos, deurían dirnos touché de la tête, (boig) en bona parla catalana.

Perque la veritat es que ho som, pero de cap á pens.

En lo vestir ni un parroquiá de Sant Boy de Llobregat ens guanya. Flechs, sedas, tuls, glassas, volants, tot sens ordre ni concert posat en ánguls y semicírcols sobre el cos de la dona.

Pantalons amples com los valencians, ó estrets com los d'un torero, americanas llargas com un pardessus, ó curtas com si fossen fetas per un xaval, frachs rojos, smokins negres.....

Hasta chapeaux de la mateixa forma que 'l d'en Napoleón s' han arribat á posar las senyoras distingidas sobre 'l monyo fragatí ó la rosca madrilenya, y si demá la moda 'ls exigeix un cabás, se 'l posan, no ho duptin, se 'l posan.

Y es que, desengányinse, en aixó com en tot, té rahó donya Sinforosa Espardenya, bellissima persona que llegeix molt y menja bacallá als dissaptes á tres quarts d' onze del dematí.

La qual Sinforosa 'm deya un día dels d' ánech mut, parlant del seu tercer marit, que al cel siga:

—¿Vol res més ridícol que 'l trajo del meu Pepe? Perque ella li deya "el meu Pepe" á sa difunta tercera meytat.

—¿Y donchs, quin trajo era 'l del seu Pepe de V.?

—Lo de miliciano (¡¡¡!!!)
No vaig poder menos que darli la rahó, perque li sobrava á la bona dona.

Pro, en cambi, 'm va anyadir:

UN NADAL TRIST

Si vols anar decidida á la Regeneració, fora plors; prens bé las midas, un bon cop y..... se acabó.

—Hi ha modas molt posadas en rahó.
—No estém pas conformes.
—¿Que no? La filantropia. ¡Aquí 'n té una!
—¡Pro, dona!... vaig dirli jo.
—Sí, senyor, per causa dels aiguats de Consuegra, soch jo consogre.

—¿Cóm?
—¡Vaya! por mor d' una funció benéfica que 's va celebrar en lo palau del Conde del Robatori pera 'ls pobres de Consuegra, vaig casar á ma pobra Marieta, que ni á empentas la podia treurer de casa. Y..... ja veu, so pena de esser desagrahida, dech benehir de tot cor, la filantropia.

—¡Quín egoisme!
—¡Ah, no fill, no; es lo deber d' una bona mare.
L' escot en los vestits femenins es un' altra ridiculesa filla de la moda.

Y creguin que si al sortir del ball ó del teatro no pescan una pulmonia que las reventi, es perque en Pere Botero hi posa molt de sa part, que sino.....

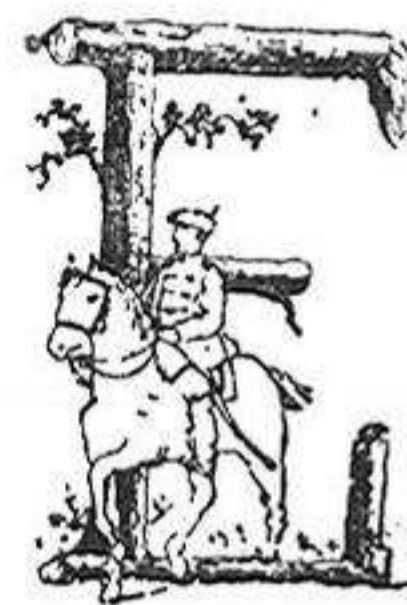
Y vagin vostés á convéncerlas de que aixó del escot es una tontería perjudicial á la salut y contraria á l' higiene, ja no dich á la salut de l' ánima, que tan sels hi eudona, sino á la del cos..... ¡prou los enviarán á passeig!

Ja suposarán vostés que parlo dels fills predilectes de la moda, d' aquests que 's miran al espill, tussen, sonriuen, y's llensan al carrer disposats á encendrer una guerra civil en los cors débils y carinyosos.

¡Que hi farém, ab alguna cosa s' han d' ocupar los desocupats!....

R.

OBSERVACIONS

ESTIMATS deixebles: vinch á con- tarvos en las derrerias del any funest que va á finir, las impresions tristas que ha anat recullint y esbrinant ma inteligencia, que son verdaders fruits de la experiéncia.

Com que sería llarga l' historia si fil per randa vulgués jo contarla, y com que un hom ja rapapieja y segons diu lo senyor

Titas al corretgirme, se m' escapa la llengua, ho reduhiré en deu apartats

Lo ser humá, criat per Deu á sa semblansa, per alabarlo, estimarlo, reverenciario y adorarlo, pensa en nostres desgraciats días de la següent manera:

- I. Primer jo (el burro) que tot.
- II. No tinch cap necessitat de jurar, perque no hi crech y no hi vull creure perque 'm fa nosa.
- III. Prostituiré las festas.
- IV. Explotaré quant puga als pares.
- V. Mataré si crech que puch escaparme.
- VI. No respectaré mes que als fenómenos.
- VII. Procuraré fer los meus y quants mes puga millor, pero tenint en compte que 'n quedin per tapar la boca á la injusticia mercenaria, única que diuen existeix en la terra.
- VIII. Desitjo lo que no 'm pertany.
- IX. Per mentida mes ó menos no quedis, y als que no 't sápigam l' historia y per lo tant no 't conequin, abócalashi ben grossas.
- X. Quan t' hakis fet rich explotant al próxim, lo qual se realisa també ab capa de virtut, halagant y tocant la barbata á la gent de diners y escanyant als pobres; podrás fer veurer que estimas á Deu, encare que será de la mateixa manera que estimabas al próxim.

Aixó, estimats deixebles, es lo que he tingut lloch de veurer durant ma vida, y si Deu no hi posa remey enviarnos un cástich exemplar, que mati la cuca venenosa que'ns enmatsina la sanch, també ho veureu, los que ja no ho hagueu observat.

No fiarse de virtuts problemáticas..... que moltas vegadas enganyan; tingueu present que lo diner es la font de la prostitució, que ho ha invadit tot, y adquirint aquest pels homes del liberalisme, sinónim de masonisme, es duenyó de la part política y de la social y cada día va fent progresos en totas, absolutament en totas las capas socials.

Fins á un altre any, y que las passin felissas, vos desitja

LO MESTRE VELL.

JORNS DE PAU

IMITACIÓ

En mitj de quatre pallas,
sens bressolet,
vingué á eix mon de llágrimas
lo Jesuset.
Era un jorn de desembre
fret y jebrat,
quan dins d' una establá
Jesús fou nat.
Trovantse sa Mareta,
sens llansolets,
lo posá en un pessebre
guarít dels frets.
Sant Joseph el vetllava,
ab dols conhor,
y l' Infantó el somreya
joliu de amor.
Y s' ohiren canturias
pel firmament
que al rey de cels y terra
feyen content.
Un bou y una somera,
en son costat,
ab son alé 'l guardaven
del fret jebrat.
Y s' ohíen gays trovas,
dels pastorets
que alegroys tots besaven
los seus peuet.
Los angelets seguían
son cant jamat;
«gloria en la terra, als homes
de bona voluntat.»
Y els humilts hi acudían
vessant candor,
mentre 'ls Reys li portaven
mirra, incens, or.
May s' han vist en la terra,
baix lo cel blau.
jorns de ditxa més bella;
jorns de més pau.
Aixís l' avia ho contaba
quan jo era nin,
afeginthi avegades
eix retintín.
—Jesús, doná l' exemple
de humilitat,
y els magnats de la terra
se n' han burlat.
Sols Un conserva encara
l' exemple aquell,
sent dirne d' empunyarne
ceptre molt bell....
Ni jo, ni lo teu avi,
no 'l veurém pas;
mes tú, ans de finí el sigle
sí que 'l veurás.
Aixís l' avia acabava
sas reflexions
que jo, nin, sols prenía
com quentos bons.
Mes avuy, ja soch home,
conech lo mon,
y que 'l que deya la avia
quentos no son.
Prest fugirá aquest sigle
de son palau;
després.... gosará Espanya
días de pau.

PEPET DE LAS POMAS.

Vilanova y Geltrú, 23 desembre 1898.

COSAS D' AHIR

IXÍIS com los aucells esquivats pel
fret, buscan lo benestar en terre-
nos cálits, mons oncles havían de-
cidit allunyarlos per una curta
temporada del baf de ciutat y ha-
vían escullit una masía als vol-
tants de Manresa: á Bacardí.

Ja havia finit la segona decena
del mes de desembre y encare es-
tavam en aquella casa de la que no
me 'n haguera mogut may, per lo
que hi disfrutava, sobre tot, per-

que no havia de pensar ab anar al collegi; sinó saltar
per l' era fent corre 'l trull, enquietá 'ls ánechs, al
estany, esbarar á las gallinas, apedregá 'ls bous, es-
polsar las alsinas y mil més entramaliaduras que no
acabavan, si no al ajaures el día que 'l fret me feya
entrar á la cuyna, al vol de la xera, sentat al escó
prop de l' avi, que, cego y assegut á son sitial de pe-
dra, á la que passava los días y la vida en repós ab-

solut, puig que semblava que Deu l' hi havia donat
per cástich, ja que sempre estava ab las mans sobre
'l trevall ab lo afany de aixecar més altas las parets
de aquella pagesía, arxiu de tantas tradicions, que
fan la historia de nostra terra. EH sempre deya: no
sé, me sembla que tot 'va malament no poguentho
veure.—Ja teniu l' hereu—li contestava l' oncle.—Sí,
pro.... de aquí no passaba: sense veure presentía.

L' hereu era un jove ben plantat, de 30 anys, bas-
tant instruit y era més de ciutat ja, que del camp, á
diferencia de las germanías.

La casa era riquíssima; no hi faltava res.

Aquell any, per complaure l' avi varem trencar l'
adagi que diu: Per Pascua y per Nadal cada ovella á
son corral; ja que estavam a la vigilia de la diada.
Al vol del foch, al vespre, no es discutía altre cosa
entre 'ls mossos, que la festa, y lo padrí, ab el Liru,
lo meu company, de la manera com arreglaríam el
tió l' endamá perque 'l Ferminet ja 'l tenia escullit y
havía de madurarlo.

La festa passá ab molta alegría y després de haver
sopat, tothom feu cap á la cuyna gran, ahont lo tió
ja se socarrimaba 'l morro. Jo, empunyant un bastó
de roure, que m' havia dat el Liru, acabava de apen-
dre la salutació que debia fer á la victima; lo llech
estava tot ocupat. Aixequí l' arma homicida y en
mitj de gran silenci vaig saludar al tió ab la següent
cantarella:

“Porta turróns, tú, tió
De avellana y de pinyó,
Forsa neulas y bon ví;
Pro si ho tinch de torná á dir
Et clavo un cop de bastó.”

y ¡paf! deixí anar sobre ell un fort cop entre las
riallas dels espectadors, buscant tot seguit la torna.
Los versos, los cops, las riallas y las tornas, se repe-
tiren fins haver fet la turronada que acabá ab una
serenata de panderos, farreguets, castanyolas etz.,
etz. Jo, entre mitj de l' oncle y lo bon avi, reya de-
senfrenadament, al trovarme en mitj de aquell cuadro
tan alegre y nou per mí, que no comprenía.

L' endamá montat dalt del “nano” com havia
pujat lo camí de 'ls rosés, lo baixava deixant á Ba-
cardí, ahont fou tan felís: al meu cap sols hi recorda-
va la vida, la festa y al bon avi.

Ja eram á Manresa, continuant altra volta ma vida
monótona, que la havia deixada per disfrutar un
moment que durá tan poch.

Avuy ja fá 12 anys que vaitj deixar aquella masía
ahont sols hi quedan las parets ab lo nom de Bacardí,
que gravá aquell bon avi ab sa fé, son amor y sas
obras.

Al cel sía.

FERMÍ FÁBREGAS VINTRO.

¡VISCA 'L TURRÓ!

Si veyeu que un home corre
per salvá 'l necessitat,
y que oculta sa obra bona
ab la santa humilitat,
es molt bó;
pro si á crits son fet publica
y maliciós lo predica,
¡vol turró!

Si veyeu que 'n Manel vota
sens espera de propina;
que per sos ídeals daría
tot lo seu y 's desatina,
es molt bó;
pro si acás per qui mes té
veyeu dona son paré,
¡vol turró!

Si en ton poble tens l' alcalde
que á tothom fa la justicia,
y que no fa cas de premis
parlantli d' una injusticia,
es molt bó;
pro si veus que á tots fa cara,
doblegant sempre la vara,
¡vol turró!

Si quan las eleccions vinguin,
veyeu un bon candidat
que per res forsa á n' el poble
perque 'l fassi diputat,
es molt bó;
pro si veyeu que ab palca
d' un á un los vots suplica,
¡vol turró!

Si al Congrés veyeu un geni,
que defensa ferm las lleys
y que als crits, fort, no 's doblega
d' aquells impúdichs *jokeys*,
es molt bó;
pro si als ministres alaba,
y de mentir may acaba,
¡vol turró!

Si en l' exércit veyeu prócer,
que compleix be son degut,
y no ve may ab las trampas
del ministre prostitut,
es molt bó;
pro si en tot li diu amén,
lo que vol es ben patent,
¡vol turró!

Quan un .... *etzetra* s' atingui
en son dret, que sempre es sant,
y al govern de dret las clavi,
sens respecte á n' al farsant,
es molt bó;
pro si veyeu que á tot hora
nos parla de la *Senyora*,
¡vol turró!

ROCH.

Fassin el favor de lligar aquestas dos moscas per
la qua.

Quan el general Polavieja, días passats va anar al
Nort, digué que 'l partit carlista estava completa-
ment quebrantat en aquellas lleals provincia, y que
allí tothom el saludava com á futur salvador de la
patria.

Ara el general Macías, capitá general de las pro-
vincias vascas, ha fet tancá 'ls Círcols Carlistas, ha
disolt las Juntas, etz., etz.

Lo qual vol dir, que 'n Polavieja somiava truytas
quan feu aquella afirmació.

Vamos, generals, poseuvos d' acort una vegada á la
vida.

En Montero Ríos ha arribat á Madrid ab la cara
cuberta, com qui no hagués comés may cap delictes....
polítich ó millor patriótic.

L' enviarem (es á dir, nosaltres no) á París pera
que no deixés trepitjar l'honra de la patria, y vamos,
ja m' entendrán vostés, puig no 'ls ho puch dir ab
paraulas gráficas.

¡Cómo está la Sociedad!

Ja tenim en Blanco, que ha vingut d'amagatotis de
l' Habana.

Y carregat d' or segons dihuen los diaris.

Encare que l'or (entenemse) va embalat en caixas y
passará á poder del Estat.

¡¡¡Ah!!!

Els carlins, segons alguns diaris, fan pudó de so-
carrim.

¿Que pretenen llensarnos.... al plá, avants d'hora?

Pot ser sí que 's pensan que perseguintnos y mar-
tirizantnos ens fan por.

¡Cá barret!

El carlisme fa com un arbre que té exuberant vida.

Com més brots li escapsan més creix.

Y aixó es cert.

Es ja un fet que *La Veu de Catalunya* passa á ser
diari.

Ens en alegrém de veras.

Si's concreta sen regionalista li augurém llarga vida.

Si s' embruta ab política, morirá dintre poch per
més capitalistas que alguns propietaris sigan.

El Sr. Bisbe de Vich, Dr. Morgades, en una circu-
lar al clero de la seva diócessis, li prohibeix que 's
fiqui en política.

Y está molt posat en rahó. Sols voldríam que qui
pot, prohibís lo mateix á alguns senyors Bisbes (en-
cara que poch, gracias á Deu) que han fet decideida-
ment política conservadora y fusionista.

Y consti que no parlem pas per l' Ilm. Dr. Mor-
gades.

Cansó del Gomós.—Aquest es el títol d'una colecció de *couplets* originals de nostre amic don Miquel Julià y Farell.
La lletra està escrita ab bona sombra y es una sà-tira punxant als tontos presumits.
La música es molt original y de una *vis* còmica bastant marcada.
Son preu es de 2 ptas.
Felicitém de veras al autor.

FELICITACIÓ

*Tants fills y tants fillols com he tingut,
guardarme'ls de la mort Deu ha volgut.*

A CONCHITA CODINA Y BERNADES

Aixís com la clavellina sempre té un clavell més bó, com la Conchita Codina no hi ha res al mon milló.
Quan ella surt de costura ab la Pilar, sa germana, en Vich, la gent se detura y ¿d' hont son? tothom demana.
Son las Codina y Bernades que atravessan lo mercat.
¡Qué ho sentit de vegades!
¡Qué n' estich jo d' estufat!
Y si las doradas palmas denuncian la hermosa vall y si 'l ffsich, segons Balmes, n' es de l' ànima 'l mirall, entre tal fló de fioles ta bondat á tots confon;
ton padrí de Madirolas ho pot dir, per Sant Ramón.
Mes si aquest any no vingueres per la causa de mon dol, los bons días m' escrigueres ab paraulas de consol.
Guardo ta carta, Conchita, entre las de un general (1) qual nom als yankis irrita, del Papa y son Cardenal (2).
Tú n' ets la flor d' aquest rotllo, la desclou la Concepció, y avuy ab lletres de motllo, reb ma felicitació.

RAMÓN MADIROLAS Y CODINA.

Codina de Gurb, 8 de desembre de 1898.

- (1) Weyler.
- (2) Rampolla.

HISTORIA DEL CARLISME

Ab gust traduhím aquesta Circular als periódichs carlistas:

No existintne encara cap, s' ha decidit publicar-ne una de popular, pera propagar entre 'l poble nostres fets y nostre Programa.

Avuy sols existeixen historías d' alguns períodes ó d' alguns personatjes de nostra Comunió, y encara escritas per liberals casi be totas; pro una *Historia completa* desde l' origen del Carlisme, fins á nostres días, no n' existeix cap encara. Y si are s' afegeix que las *Historias incompletas* d' avuy, son més *car-ríssimas y voluminosas*, es veurá que no es extrany que fins lo poble carlí (y res dich del liberal) ignori en part nostra gloriosa vida.

D' aquí, que 's tingan com fets reals lo que no passa de groseras calumnias; com á convenis gloriosos, las traicions més arteras; com cosas indiscutibles, infamias despreciables.

Per xó es publicarà aviat (al any nou) eixa *Historia del Carlisme*, que serà *completa, reduhida y barata*, es dir, eminentment *popular*, per lo poble escrita y al poble dedicada. Anirà per medi de *suscripcions* y constará de 30 quaderns á 16 páginas (sortintne un *senmanalment*) formant, á la fi, un elegant tomo de 500 páginas y un sens fi de retratos. Preus:

Suscripció á 5 quaderns consecutius.	0'55 ptas.
" 10 " "	1'00
" 20 " "	2'00

Als suscriptors á 20 quaderns se 'ls encuadernará la obra. Los que vulguin ser corresponsals y los suscriptors de fora, dirigitse aviat á Ricardo Sala, Basea 23, Barcelona. Als corresponsals lo 20 per cent.

Atesa la necessitat y novedat d' aqueixa *Historia*, no dup-tém que 'ls carlins s' hi suscriurán. Passarán un bon rato y podran tapar la boca á tants calumniadors com avuy corren.

REFLEXIONS D' UN CESSANT!

Ja ha passat la gentil primavera que verteix nostres camps en jardí, ja ha passat la estació riallera mes, torna á vení; y un rellotje de plata molt maco que un mal lladre de día 'm robá, no sent fácil que si no 'm paga 'l deute, ¡may més tornaré!

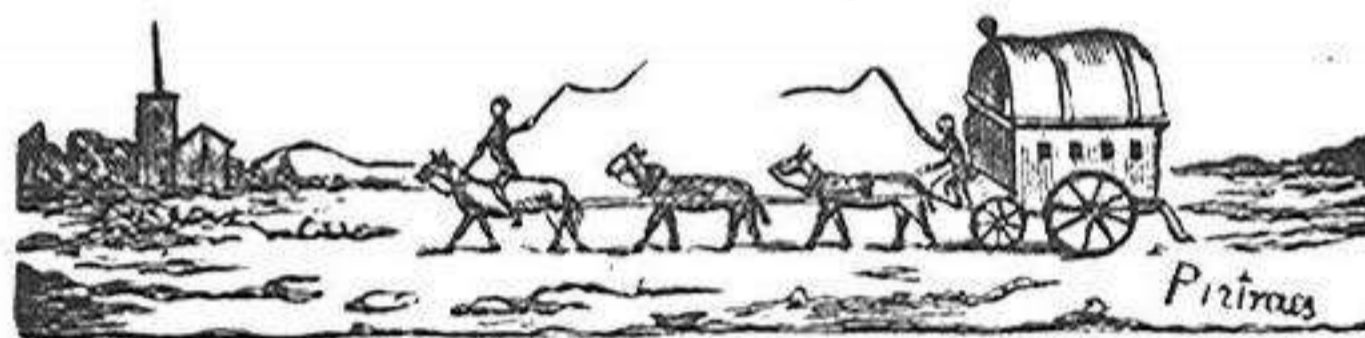
Nostres camps ja son sechs, no floreixen, molts aucells ja abandonan son niu, pero alegre 'l pensá si be 'ns deixan, ¡vindrán l' altre istiu! mes, lo nyébit que tinch allá á Ceuta, geperut, lleganyós y malmés, ja os dich jo que si no 'm paga 'l deute, que no torni més.

Ja ha passat tota aquella calitja, ja vingueren de Sant Sebastiá los Ministres (que tots me 'n fan mitja) pero.... hi tornarán. y 'ls cigarros que daba á un gorrero que 's ferí l' any passat de tan gras, ¡noys! aqueixos, si be ho considero, ¡no tornarán pas!

En Sagasta, qu' avuy es á l' olla, casi 's fum dels que té al seu devant, mes.... es cert que D. Paco y sa colla demá hi entrarán; pero á mí lo que més m' amolina es pensá en mon estat ¡tan trist qu' es! ¡soch cessant! no escrich ja en la oficina, ¡no hi tornaré més!

Nostres días de pau y de gloria, nostres jorns de delicia y encant son recorts de molt dolsa memoria, ¡may més tornarán! pero en cambi 'l senyor de la casa ha vingut no fa gayre á cobrá, més.... aqueix que ha sigut sempre un ase ¡demá tornaré!

PORTA BOINA.

CARTAS DE FORA

[San Pere de Torelló.

Aquest poble, que altivol s' aixeca á un extrém de la Plana de Vich, servintli de flayrosa catifa las terras que'ns recordan las gestas y heroisme de nostres avis braus, y de cobrellit lo sócol hont posa llur planta la verge de Bellmunt, s' ha distingit sempre per son amor á la Tradició, ha lluytat continuament baix lo salvador penó, qual lema es: *Deu, Patria, Rey*; ha demostrat en tot temps que bull en sas venas la sanch de nostre rassa, ha demostrat que en son cor noble hi nia la rectitut, defensat, fins á donar la vida, la Causa més justa, única que pot salvar y treurer del abim engullidor al altiu Lleo espanyol que en mitj de llurs udots ha sigut lligat ab las cadenas de la injusticia y de la infamia, del insult y del deshonor. D' aixó son probas irrefutables lo gran nombre de Mátyrs de la Tradició ab que conta aquest poble, degut sens dubte á la generositat de las mares que ab goig y alegría se desprenian dels fills de sas entranyas y que incapassas d' agafar lo fusell empunyavan las armas de la oració, passant la major part del día en la casa de Deu.

Prova també s' adheció al Rey la Healtat ab que rebían y acullían als defensors d' Espanya y la fredó ab que rebutjavan als campions del fills perjurs de nostra terra, de tal manera, que 'l General del Llorón s' havia proposat soterrar per sempre lo bressol d' aquells prohoms honrats que anavan vessant á doll la sanch en defensa de la Religió.

Empró á pesar d' haver deixat los nostres avis las petjadas de la Tradició, á pesar d' haver begut en las fonts de la Causa justa, no obstant quan per obehir á son orgull don Ramón, s' allunyá de nostra Causa, sortiren de nostre poble tres caps de brot qu' escampant per tot arreu la propaganda integrista s' han fet antipáticos á totas las personas sensatas, sortiren, per dirho aixís, del bell mitj d' un jardí plé de flors encisadoras, tres romagueras que volían macularlas.

¡Llástima fatal que uns homes que per altra part son católichs s' hagin volgut separar de las antigas creencias de sos avis! ¡Llástima fatal que en nostre poble hi hagi tres renegats del camp de la Tradició!

A veurer si tornen al bon camí; de lo contrari, 'm veuré obligat á donarlos algunas llissons *peñagulas*. ¡Deu vulgui qu' obrim els ulls devant del precipici que amassa engullirnos!

Forat-Micó, 10-12-98.

* * * Vich, 12 de desembre 1898.

Molt aymat senyor y amic; Dispensim si he fet campana algún temps, puig no m' atrevia á venir per temor d' algún cop de puntero, gracias al Campaner de Vilalleons

qu' ha vingut á posarme malesas. No se 'l cregui, *senyor Mestre*, m' ho alleva; diu dels altres y ell té una *galvana* que dorm més que un tió. Tot ahir, (perque no 's cregui que l' enganyo) vareig correr per las fondas de can *Pere-Metus, Seba, Paytrago, Pich, Afarta pobres*, etc., buscant al célebre *Napoleoni Fritti*, perque ell que tant ne sab, tragués una fotografia (per medi dels raigs X), de la columna vertical (a) os *bertrán*, del *Campaner*, que 'm sembla té alguns decímetros de gruix. Pro no l' he trobat en lloch, lo qual me fa sospesar no sigui anarquista aquest italiá.—Y sab per qu' ho ha fet, el xerraire, de portarli *porxets*? Donchs, perque vol una *plassa* d' espia. Ja li diuhen els noys al sortir d' estudi. L'espia del pont nou.

De lo que 'm dius, amic *Campaner*, de que vull criar gallinas, taups, etc., dech dirte que sents vent y no sabs de quin torrent, y campanas y no sabs d' ahont. Are no m' extranya que l' altre dia en lloch de tocar á vius toquessis á morts, perque per tú lo mateix té; lo cas es tocar campanas.

Vamos que

No trovareu en cap dels monts ni sagristans ni sagristanas que toquin tant be las campanas com el qu' hi ha á Vilalleons.

Son affm. y S. S.

FILITITAS.

Vilanova y Geltrú, 10 de desembre 1898.

Imaginis, *senyor Titas*, que en una població pelada com es la nostra, avans rica y lliuenta, los catés molts y grans que tenim, s' omplan, a las tabernas may hi falta gent, los balls son concorreguts, las casas de joch fan son agost encar que siga en lo mes de janer, lo mateix que las organissadas per un advocat ex-atcalde, at istu d' en *ribot* de Cádiz, per desorganisar lo jovent que marcha vent en popa encar que hi fassi ciclón.... ja que diuhen per aquí, que si no hi ha carillas, no falta qui cobra lo barato.

Per complement de tot aixó, uns quants joves escullits entre la goma, dels gomosos, ens plantaren com una *penya* ahont s' estrellan moltes cosas, sobre tot la moral, y alguns homens de lo més atrotinat ens portaren los *flamencos*.

No'n vulgui més de gazará, no hi falta més que'n Pau, aquell que va fer tan ar lo *Centro* que 'l va fer home, en proba d' agraument, estableixi un *Edén Concert en petit*, diversió á la que ell y sos companys son bastant ancionats. Llavors si que la fábrica del gas trauria fabas d' olla, y tant aquell *sant de cartró* buit per dintre com las *nin-as* de tira, com l' altre cara de *Pilat* ó assota Cristos, podrian passejarse rombosos per los carrers fent la tga á tothom, y si 'ls accionistas 's tornaban folts y mosseguesen los fanals apagats ¡Santa Quiteria gloriosa! ja 'ls curaria algún metje fet á cops de puny; com també, per demostrar la primaria que 'l gas té y lo dret que l' assisteix per augmentar lo preu, trovarian de sobras algún advocat lissen-siat per l' Universitat de Canyetlas.

Lo nen *mata-gats*, en los ratos que no te feyna á la *penya*, 's emplea en rombejar un cavall blanc com los trompetas de regiment, per manifestar al públich lo trompa que ha sigut, es y serà tota sa vida si á Sant Boy no s'en compadeixen.

L' hi participo, *senyor Mestre*, una noticia que l' interessará molt. S' ha fet cárrech d' una famosa impremta d' aquesta vila, un jove molt sabi, lluhit y esurat; veli aquí qu' una nina s' aprofitá tant de las sevas llisons y filosofias, y tan embabalida va quedar, que per fi han format una vera parella de cadeneras; arc be, mentres no'ls hi falti llavó de nap, tot s' arreglará, y aixís, algún diari retilará las glorias d' en Sagasta y companys de colla. Y á propósit; bon exemple per en *Caltero*: si vol sentir retilar las sevas companyas vesprals, li serà mol fácil; ja ho sap, fonsa llavó dels naps que recull per lo camp de la vila.

Lo *senyor* aquell de *banac-or*, que vol ésser conservador puritano, ha adquirit una nova virtut: aseguran que sab fer portar á presidi á personas innocents, fent tornar negre lo que per lo sentit comú es blanc, al advocat que va fer girar d' espatllas á la justicia á una pobra dona, cosina d' una testadora, per una calaixera en que hi havia un petit niu y ell va dir que hi havia amagats no sé quants mils naps.... que per la victima varen ésser rebes; aixís farà que lo governador fassi la cara riallera y afeble al gran traínoya d' eleccions.

L' academia politica que funcioná ab la rahó social de *Pots d' unguent y altres potingas*, está esglayada, la pobreta; veu que son idol Sa-gasta, es tant lo que ha gastat á nostra terra que sembla un fil de tranyina y per aixó los grans cataplasmas, avuy fan com los gossos petenés, tremolan y 's mullan los pantalons no de fret, sino de *meditís* al socialisme; y es que tots los seus confreres podran tenir poch sentit comú, pro tenen molts naps, es dir, aquesta es la causa de la gran por que senten.

Al *senyor* Miquel, comandant convencional dels qu' es diuhen republicans honrats (??), li falta lo trabuch d' en Pau y los seus trabucaires; fa com en Paco Sibella, vol turró y crida.... pró, tot plegat, res entre dos plats; los fusionistas sols se fan capossos en saber organissar carrers y diaris per propagar y defendrer los interessos morals ó *morrals*; y los conservadors que tenen monises, coneguts per lo nom del Sant Sepulcre (mal aguanyat per ells), ab los tossuts catalanistas esgarrats y bons en apariencia, y los integros *encullits, amparats y calvos*, forman los *partits* qu' en diuhen polítics y tots plegats son capossos de partir lo sol ab un punxó, com han partit per l' espinada, desmoralisat y encanallat aquesta vila, fentla tornar carnestoltas; sols procuran ensorrarnos, mes ja s' acosta l' hora que ab música de bombas y cohets xiuladors y bonas escombras, netejém d' un cop tanta porqueria per tirar-la á cremar y esventar sas podridas cendras, á fi de que may més se parli d' ells.

No vull cansarlo més, aymadíssim *Mestre*; saludí de tot cor á n' en Pepet de las Pomas, á l' Aucellet, al Fuet, al Anget del Campaner y á tots los demás companys de l' escola; entretant besa sas arrugadas y carinyosas mans son desaplicat deixeble,

CUBALLET.

FOTOGRAFFIE VIGATANE

Plumando la pava e cuatro carte curiose

Pam, pam!—Qui sirá che truca?—Servitore.—¿Qui é questo servitore?—Napoleoni Fritti.—Avanti, Dom Fritti, ché sto tal-lando le patates per sopare e gli signori, Dom Capo col-la sua donna, sono di visita.—Donchi, addio, buona ragazza.—Pero, signore ¿non si pote sperare un poco? stano per venire, puigi s'han dato molto treval-lo per la festa di dimane ed anchore non téno bene plumatto il gal-lo; cossi s'han statto strigassando é sudando la gotta gorda.....—¡Drinch!!!—Gli signori ia han arri-vatto.

Efettivamente, Dom Capo fendo brasseto col-la sua donna s'adilanta garboso e marziale, schiamando ammiratto como si haguesse visto un miracolo di Mahoma:

—¡Hol-la, hol-la, Dom Fritti col-la nostra mignona!!!... Cossi va il mondo!...—Pero, Dom Capo, vi havete creguto che io feia l'amore al-la vostra mignona? Ja... ja... ja... ia so fetto a tutti ed a tutte; grazzia á Dio tingo una bona moglie e per tanto no 'm buschette le pessigol-le, che 'm so tornatto como un tronco; non m'imprisona ia la mezza rial-la d'una altra boca di pignono parche in la mia costel-la trovo tutta la grazia andaluzá e tutta la sale di Cardona.

—Io vinia per ansignarsi una cosa troppo curiosa. —Una fotografia del Templo Romano que vusia alava tanto per gli rocchi e pel jardino:

—Fotografie havete ditto?... Como intramo nel-le feste di Nadale, volia ritrattare la grandiosa fábrica del súc-caró, nel-la quale di tanta gente ch'hi trebal-la s'han rovel-latto tutte le machine, é tutti gli campi del-la Plana stano pleni di rimolatxe. É tan bene ch'aniria si 'm fosse possibile foccare a tutta ora le presone ed oggetti che 'm cridano l'attenzione!

—Llegite e miratte per vita di Dom Pancrassio le carte che so ricebutto per condotto del Dottore Titas:

«Sor don napolioni Fritti.

Mol Sañó.... dal dimoni: (Cossi io siré la dimonia) Sa-brá ca li ambu (questa raspa avrá appreso piu d'hurto-graffia che di grammática.... parda) questa carta perque busté es un infame (Grazzie pel favore) la mara ma dit ca busté ba llavarme (le pol-lachre?) lonrra con va publicá al meu ratratu an un diariot carli y al meu xicot ma dit que questa la pagaré cara (á quin prezzo si vende?) y per lutan ca ell nos diu Bisconti (donchi zparché si entene!) ni es de cala tramulosa ni de la plasa dels martris.

Sabrá castic mol anfadada (che prenga una dosi di tita) y ca sil cunechu lasgarraparé. (Ora veio parche il tuo xicot-ti chiamava gatta).

Manela Trunfa.

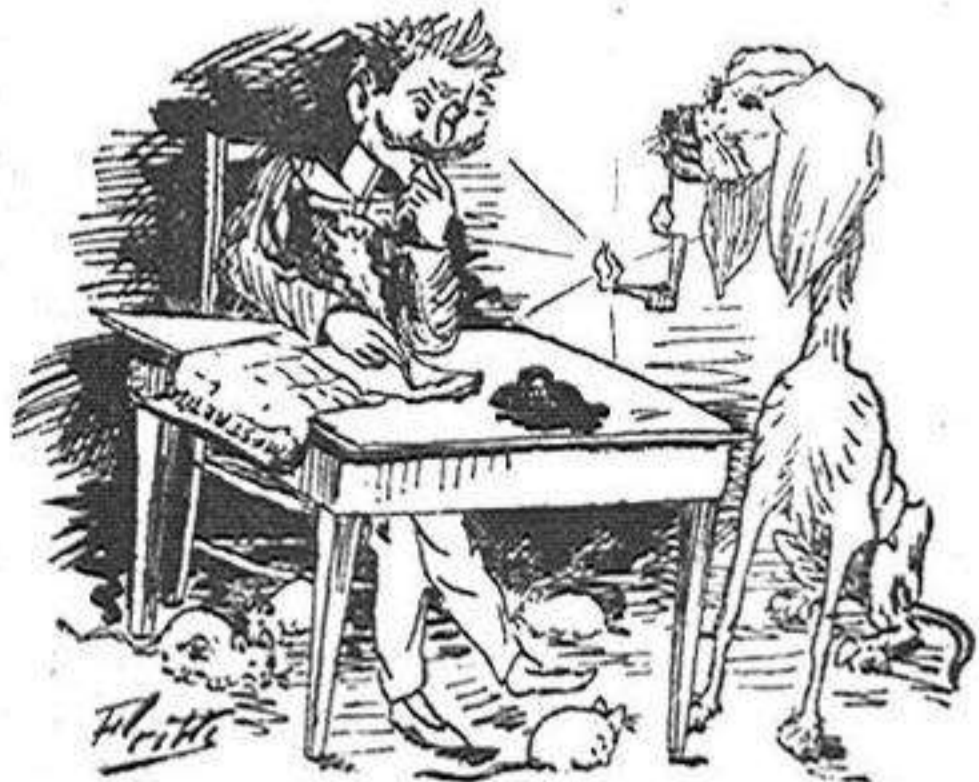
P. D. Al meu chicot diu ca laspera alas 11 dela nit al prat de la riera.»

—Ché li sembra, Dom Capo?—Che questa mossa sta xiflatta; e vusia ¿si comprometerá á passare pel Pratto del-la Riera al-l'ora indicatta!—Mi sembra che non vale la pena di partire le pere con quel-lo póvero diavolo: che vaji sperando hasta che li diré prouo.

Vene l'altra:

«Al Sr. D. Napoleoni Fritti (ó lo que sea).

Muy señor mio: Por no sé qué conducto ha llegado á mis manos un papelote (Alerta, signore, com gli cal-lificat-tivi!) plagado de barbarismos (Io non so barbaro ni barbie-ro anchore ch'affaito con molto gusto) en el que su merced,

para hacer gala de sus ideas ultramontanas, (fa tempo ch'ha plegatto la «Tramontana») manifiesta la ojeriza que

nos tiene á cuantos con todo orgullo (Mi piace per la fran-queza) nos llamamos liberales.

En el periodico de referencia cuyo solo nombre (á veure quin disbaratto) provoca á náuseas, he visto con tanta sorpresa como disgusto (datte tono, Mariqhittal) que usted se ocupa del que suscribe en estilo por demás cínico y cáustico, poniendo en tela (di multó?) de juicio mi acrisolada honradez (¡Honrateza con gresoletil!) y abrogándose el derecho de fotografiarme por no se qué procedimiento diabólico. Titel-lo?

Como quiera que nunca en mi vida ha herido mi susceptibilidad (¡ressútris!!) desaire alguno de mujer ingrata (Qui ti lo prigunta?), ni puede llamarse tal la palabra (¡Ah! ia....) que V. oyó á la joven que alude en su esperpento (¡Póvero Fritti, como ti trattano!) de marras, la cual ¡por qué no decirlo? es el ídolo de mi amor (¡carambital!); con esta le invito al campo del honor (¡carraspital!), habiendo ya nombrado padrinos (¡Uuy, quina puore!) á don Joaquín Martí y Luzbel (de 50 años, soltero) y á D. Odón Gordo y Pallaire (viudo de segundas nupcias).

En espera de una pronta reparación ó aceptación del duelo, B. S. M.

Romero Dentotas (á) Virosta.»

—Questo ia sono figue d'altro panero: e dime Dom Fritti, s'acetta l'invitazione?—Como si m'haguesse convidatto a bode; ora mesmo li rimitto un biglietto com un accepto piu ofiziale che 'l d'una lettera de cambio al-la vista, e faio padrini a vostra excel-lenzia ed al mio aggodante Froilant.

—Per la mia parte ia sto contimplando 'l duel-lo. Cuan bene si pote dire di questo signore lo che disiano di quel-lo poete bigatano:

Siendo un genio sin segur do
de tu imaginación viva
oigo el eco muy profundo:
Boca abajo todo el mundo,
pero tú.... patas arriba.

—Ante del desafío Mr. Froilant mi fotografiará parche gli titel-li véjino 'l mio ritratto.

—E l'altra carta?—Cossi comensa:

«D. Napoleoni Fritti, que no se si bol di nabs fragits.

Mol Sr. meu y de tota la consideració. Li faix asabé que yo se que aquells que festajaban tantas voltas a las voltas an sapigu que sasap lu quells saben que vusté ba sabe y ara diuen que sabran quies lasquilat que sápigá lu que sabría més ancara si jo sabia tan com busté sap.

Lutjecte da questa carta es par sabe (pagán tot lo que siga) si vustem sabrá una noya ben maca y ben rica, paró que no sápigá massa lletra manuda. Li pot dir que jam pinta 'l bigoti y que acabu lapranantatja.

Com que jo no se gairas ratrólicas, vusté jam sabrá dis-similar las arradas de urtulagía.

Sens altra particulá sab que pot disposá de

Un aprenén de can Butifara.»

—Caracco di bayletti! sono intramaliatti como una guil-la.

Ara vene l'última carta inrrabiattissima:

«Sr D. Napoleoni Mier.....

Vich, ó al inferno.

—Indignísimo Sr.: El motibo descrivirle es para desirle (che tenimo pochi mali di capo?) que estamos apunto de

tirarlo (al-le escombrarie?) á los tribunales (¡Oh!!) si osté no ratifica (che per ventura so di cal Rata?) las paraulas que ascrito an el mestre Titas.

Me escribe el por mi (questo el e vocábolo che pude a formaggio) perque no me ano anseñado de letra y que me ase (che t'han rustitto alcuna volta?) mutcha falta.

Si jo sabiera descrivir, lo posaba en todus los diarios. que surten diariamente (Mira, noia, che io peso molto per portáreme d'un giornale al altro); pero haora me tengü de contentar con lo que li he ditcho (col-le gane, eh?).

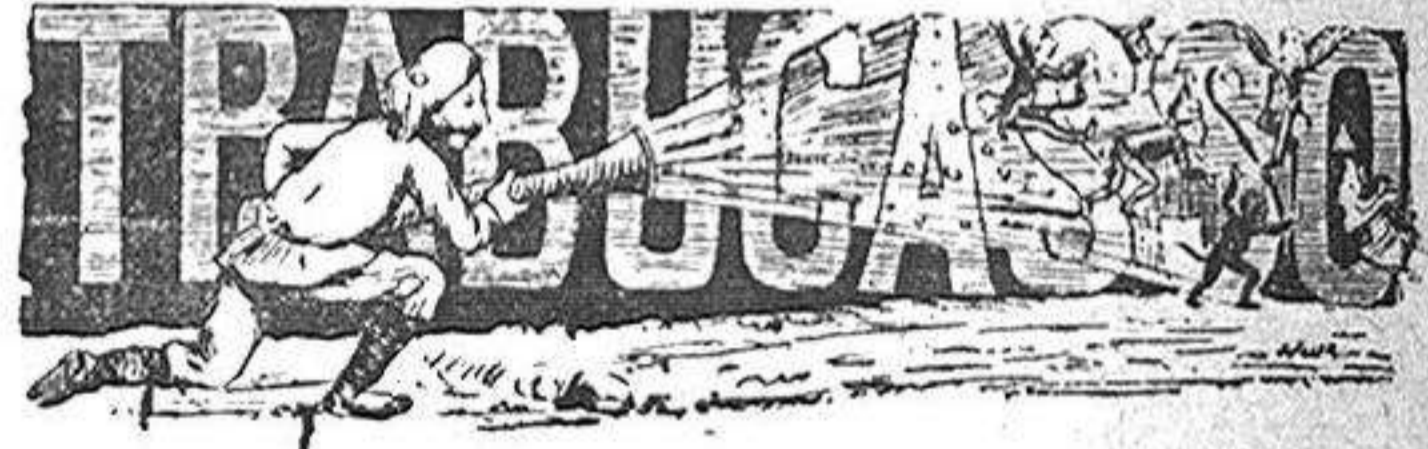
No li doy espresiones (qui 't dimana quanti anni has fetto) porque no se las-merese. Poca bargoña! (Grazzie!). Encara que u aji hetcho per envidia, no li perdonamos. Primeró donaría la mano al demonio (como si non ho ha-gnesses fetto.)

Manola Patatta.

—¡Córxioli, Dom Fritti! Questa corrispondenza potería sere l' origine di molti comentari. Per consequenti, supra tutto, prudenza, prudenza y prudenza!...

Parche t'isplicas tan bene ti convidamo al dinare de dimane; ora acabamo de pelare la pava, che non se como ha sigutto m' ha fetto caure di nassi per terra. Dopo t'ansignaremo l' altra ricapta compratta nel mercato d'oggi che simblava di Calaffo con gli critti che feia quel-la mar-mal-lera Anita tan grossa y vermella. Ossi poterás tastare turróni forti é tobi, di pignolata, di nive, d'Alicanti, di Jijona e d' Ausona; neule del celebérmo Rabadano, di can Filippo, de can Mica y de can Cunil-lo; pani di pessicho di can Catalano; pannel-leti, bescuitti, sclopetti y membril-lo di can Cagarrina; vino di Frascati, del Prio-ratto, Jerezano y Malaghegno, di marina, moscatel-lo, chiaro, blanco, negro, di can Patuffa, etc., etc.

NAPOLEONI FRITTI.

Ab vida exuberant, contents marxaren á defensar la patria, en clims llunyáns, y al mitx de la manigua, ab fé lluytaren tornant á revifar mil gestas grans.

Mes ¡ay! ¡sens ser ventsuts per la metralla retornan abatuts per la disort....

y troban á sa patria, com mortalla que 'ls reb ab la fredor glacial del mort!

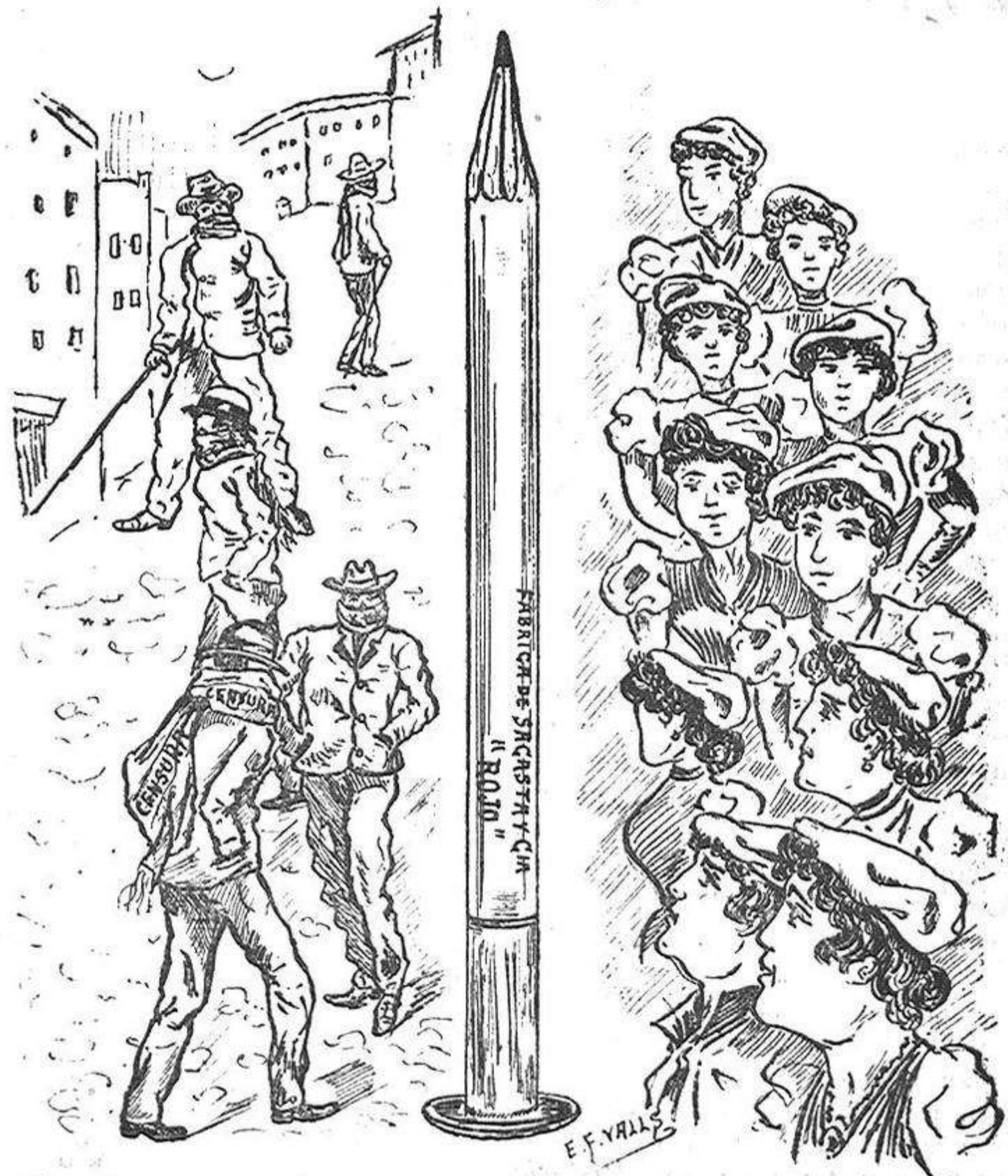
Bé diu el bon Marsal:

—No té perdó de Deu cap lliberal.

L' AUCELL VILANOVI.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.

MODAS

Tapabocas expofessos per los del art de la ploma, si al istiu encara es moda ¡ay quina bromal!

Trayeuse la boyna, noyas, ans era moda, ara no; diu que als qui en portan els fican á la presó.